

Blanka Kubíková / Jiří Kubík

NESMRTELNÁ SETKÁNÍ

Dagmar Burešová

Věra Čáslavská

Nina Divíšková

Květa Fialová

Zita Kabátová

Kamila Moučková

Simona Postlerová

Jana Štěpánková

Hana Zagorová

Známí novináři vzpomínají
na devět inspirativních žen.

mladá fronta

Nesmrtelná setkání

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Blanka Kubíková, Jiří Kubík
Nesmrtelná setkání – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

NESMRTELNÁ SETKÁNÍ

Blanka Kubíková / Jiří Kubík
NESMRTELNÁ SETKÁNÍ

Známí novináři vzpomínají
na devět inspirativních žen

mladá fronta

Štěstí je volba a šetrnost k planetě také. Pokud budete chtít, aby tato kniha pomohla v životě někomu dalšímu, pošlete ji dál s **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

Ženy, které nám scházejí aneb Proč právě Nesmrtelná setkání

Novináři Blanka a Jiří Kubíkovi se potkali na zápisu do prvního ročníku žurnalistiky a ve třetím ročníku se vzali. Když ještě neměli Facebook, spolužáci, kteří v průběhu let jednoho z nich potkávali, se opatrně ptali, zda jsou ještě spolu. Jsou. Mají dvě dospělé děti, dvě fenky a velmi rádi spolu i pracují. Což se bohužel nestává často.

Blanka psala lifestylové, často profilové rozhovory celou kariéru, Jiří se k rozhovorům od zpravodajství propracoval taky. Nejdřív je vedl s politiky, v posledních letech i s významnými a úspěšnými lidmi z mnoha oborů.

Ne s každým zpovídaným a zpovídanou si novinář sedne. Někdy je rád, že setkání tak nějak proběhlo, rozhovor vznikl, zpracuje ho, v redakci odevzdá a... nikdy víc. Existují ale i lidé, se kterými se rádi setkáváte znovu a znovu. Jsou inspirativní, zajímaví, lidští, normální.

Oba máme to štěstí, že se opravdu často setkáváme s lidmi naší „krevní skupiny“ a z pracovních vztahů se občas stávají vztahy osobní. Někdy chodíme na dotyčné do divadla a na koncerty a pak s nimi posedíme. Někdo z nich přijde na návštěvu k nám, někdo pozve nás. Voláme si.

Třeba když byla Jan Štěpánková pozvaná na otevření nějakého zrekonstruovaného hotelu, volala Blance, jestli by se zeptala Jiřího – toho přímo nechtěla „obtěžovat“, protože má „určitě hodně práce“ –, jestli netuší, zda majitel není nějaký mafián, aby nešlápla vedle. Když Blanka udělala rozhovor s jednou její kolegyní se sklony

k patosu, volala naopak Jirkovi s upřímným zděšením, jak „ta Blanka asi musela trpět“.

Když vedl Jiří rozhovor s Věrou Čáslavskou, v tu dobu zklamanou z výsledků první přímé prezidentské volby, porozuměli si tak, že si ještě dlouhou dobu poté čas od času telefonovali a sdíleli své nové postřehy i čtenářské ohlasy. A paní Věra se stala spolu s Martou Kubišovou i kmotrou Jiřího minulé knihy.

Oba nás mrzí, že další domluvená pracovní ani soukromá setkání už nebyla. Nejen s Janou Štěpánkovou a Věrou Čáslavskou.

Občas, když některá z „našich“ osobností odešla do nebe – že jsou tam všechny, o tom nepochybujeme –, zveřejnili jsme jako osobní vzpomínku třeba rozhovor, který jsme pořídili i před spoustou let. Ti, kdo to četli, reagovali s vděkem. I oni měli danou osobnost v úctě a rádi si ji připomněli. Začalo v nás postupně zrást rozhodnutí, že naše setkání zpracujeme do knížky. Nejen pasáže z kdysi publikovaných rozhovorů, ale i naše osobní vzpomínky, které jsme nikdy nikam nepsali. Protože ona ta naše setkání vůbec nebyla obyčejná. Čas naše hovory neodvál. Pořád na ně rádi vzpomínáme a bavíme se o nich. O našich nesmrtelných setkáních.

Vybrali původně osm inspirativních žen s opravdu silnými osobními příběhy a začali psát. Netušili, že během práce na knize nakonec do svých vzpomínek zahrnou i příběh devátý. Příběh Simony Postlerové.

Simona patřila k těm, nám osobně nejbližším hvězdám.

Blanka s ní vedla v průběhu mnoha let několik rozhovorů, jejich vztah dávno přerostl do osobní roviny,

Simona za ní přišla do porodnice druhý den po narození dcery Kubíkových. K divadelním setkáním v klubu po představení se přidal i Jiří, pak na rodinnou návštěvu dorazil i Simonin manžel Zdeněk. Dva páry dětí jejich rodin rostly před očima. Když Blanka kapitolu o Simoně psala, chvílemi brečela. Když ji pak Jiří četl, neubránil se slzám ani on.

Ale samozřejmě, že jsme se u vzpomínání, pročítání kdysi zveřejněných rozhovorů a dnešního psaní a následného vzájemného čtení hotových kapitol taky smáli, někdy až řehtali nahlas. Občas znovu dojímali. Občas překvapeně zjišťovali, co jsme si s dotyčnými kdysi povídali... A jaké svědectví doby jsme vlastně v oněch rozhovorech zachytili. S odstupem let to často vyznělo mnohem silněji než tenkrát.

Jsme rádi, že jsme se do toho i přes počáteční pochybnosti pustili – a nevzdali se.

V knize nejsou všechny ženy, které máme rádi. Tak třeba příště, protože osobností, které se nám zapsaly do srdce, je mnohem víc. Ať vás čtení baví a ať vám vzpomínky na tyto mimořádné ženy oživíme.

Vaši Blanka a Jiří Kubíkoví

Dagmar Burešová:

Na prvním místě spravedlnost

Patřila k osobnostem, se kterými jsem se sešla jen jednou. A nikdy na to nezapomenu. To charisma! A taky moudrost, rozhodnost, laskavost, šmrnc. První polistopadové ministryni spravedlnosti tehdy bylo osmdesát, rok předtím měla poslední případ jako advokátka, předala štafetu dětem. Pozvala mě do jejich rodinného domu na Ořechovce, přestože s vnějším světem ze zdravotních důvodů už prakticky nekomunikovala. Krátce nato se před ním uzavřela úplně. Nesetkala se už ani s herečkou Táňou Pauhofovou, která ji v roce 2012 hrála v seriálu o Janu Palachovi *Hořící keř*.

Z rozhovoru jsem měla zpracovat článek do rubriky časopisu *Květy* Včera a dnes. Bohužel kratinký. O tom, jak zastupovala disidenty a matku Jana Palacha, proč vstoupila do vysoké politiky, vrátila se k advokacii a jak žije v době schůzky, tedy v roce 2009. Jenomže paní Dagmar byla náramná vypravěčka. A mně bylo líto ji přerušovat, natož ji krotit prosbami, aby mluvila stručněji. Mluvila tak zajímavě! Hltala jsem její vyprávění o neobyčejném životě, osudových setkáních. Pořád to byla elegantní dáma, navzdory tomu, že ji trápilo zdraví. Šarmantní. Tehdy jsem netušila, že jsem poslední, komu rozhovor poskytl.

Přiznám, že se mi povedlo něco strašného, zlý sen novináře. Paní doktorka mi k článku půjčila fotky ze svého archivu. Jedna z nich byla tak velká, že jsem je nemohla dát do obálky a do kabelky, takže jsem je nesla v deskách v ruce. Cestou jsem se stavila v bance... a desky tam zapomněla. Těsně před zavíračkou. Panika. Nikam jsem se nedovolala – bála jsem se, aby uklízečka složku s papíry nevyhodila. Sehnala jsem mobil na tiskovou mluvčí, ta pochopila vážnost situace a zařídila, že se vzácná zásilka neztratila. Uffff. Ráno jsem pro ni zašla a po naskenování fotek ji mohla v pořádku vrátit.

Pihovatá, ošklivá holka

Rozhovor jsem přepsala celý, i když jsem mohla použít jen zlomky. Po letech jsem větší část zpracovala, když doktorka Burešová zemřela, a rozhovor vydala na *Seznam Zprávách*. Článek jsem nazvala *Matka Jana Palacha se mě pořád ptala: Mělo to smysl?* Díky tomu se svědectví o posledním interview věhlasné právničky a statečné ženy zachovalo – přepis jsem totiž teď po dalších šesti letech nenašla. *Květy* zajímal spíš lifestyle, *Seznam Zprávy* politika. Dnes mám příležitost popsat své dojmy a vzpomínky na úžasnou dámu. Narodila se 19. října 1929 do rodiny advokáta Josefa Kubišty, vyrostla se dvěma bratry. „Byla jsem hubená, pihovatá, ošklivá holka, ale vždycky jsem měla smysl pro spravedlnost. Snad proto jsem začala v roce 1948 studovat práva, i když už tehdy jsem začínala tušit, že mezi právem a spravedlností bude čím dál tím větší rozpor,“ vzpomínala.

Celá její rodina ctíla T. G. Masaryka, nikdo nikdy nevstoupil do komunistické strany, Dagmar byla skautka, a to i ještě během studia Reálného gymnázia Jana Masaryka. „Totalitní moc tehdy studium redukovala na studium marxleninismu a politickou ekonomii. Právo jsem se pořádně začala učit až po nástupu do advokátní poradny,“ posteskla si.

Manžel vařil líp než já

Advokacii pokládala za životní lásku a tvrdila, že povolání a rodinu lze dobře skloubit, když muž bere emancipaci doopravdy. Vdala se ještě na škole za dětského lékaře Radima Bureše a nastěhovala se k Burešům do jejich rodinné vily – do té, v níž prožila s manželem celý život. Domácnost nejdřív obstarávala manželova maminka, po její smrti spoustu povinností převzal on. „Můj muž vždycky vařil o moc líp než já. Dětem snad prospívá, když maminka pracuje, jsou samostatnější,“ byla přesvědčená.

Když začala s advokací, věnovala se hlavně občanskému právu. „Zabývala jsem se zejména náhradami škody z pracovních úrazů, dopravních nehod a tak. Tudíž jsem se účastnila různých setkání teoretiků, začala se pak věnovat pracovnímu právu, následně jsem vedla ústředí české advokacie – to tady ještě nebyla advokátní komora –, takzvanou pracovněprávní sekci, která byla v roce 1968 kvůli mně zrušena,“ vysvětlovala.

„To už byl trest za to, že jste hájila lidi, kteří nesouhlasili s okupací?“ zeptala jsem se. „Vlastně ano. Moje první obhajoba se týkala asi sedmi signatářů listu, který sepsal

Ludvík Vaculík a podepsali například Václav Havel, Pavel Kohout a další. Šlo o výzvu, aby ty takzvané spřátelené armády odsud odešly, aby tady přestala fungovat cenzura... Přesně to, kvůli čemu se v lednu 1969 obětoval Jan Palach.“

Paní Palachová versus člen ÚV KSČ

Na rok 1968 vzpomínala paní Dagmar z několika úhlů: „Na jednu stranu jako na období, kdy jsem byla mladá, vycházely knížky, které do té doby vycházet nesměly, chodili jsme do divadla na hry, které se předtím hrát nesměly. A pak přišel zlom. 21. srpen. Jediný den v životě, kdy mě děti viděly brečet. Volali mi v půl třetí z letiště, protože jsem měla letět do Ostravy, a dali mi vědět, že se neletí. Všechno, co se dělo dál, bylo strašné. Dubčeka vyměnili za Husáka. Nastala normalizace.“

Po sovětské okupaci zastupovala víc než sto osob nepohodlných režimu, které dostaly výpověď z práce. Taký Milana Kunderu, Ivana Medka nebo Karla Kyncla. A Libuši Palachovou v žalobě na jednoho z členů ÚV KSČ. Šlo o Viléma Nového – shodou okolností otce Kamily Moučkové, která se s ním kvůli rozdílným názorům rozkmotřila, o čemž píše Jirka dál v kapitole o paní Kamile.

„Soudruh Nový prohlásil, že to, co udělal Jan Palach, nebyl žádný hrdinský čin, nýbrž že se stal obětí podvodu, kterého se na něm dopustili takzvaní pravicoví oportunisté, kteří mu namluvili, že půjde o studený oheň, jenž sice bude hořet, ale jemu se nic nestane. Tak jsme ho s paní Palachovou zažalovaly,“ shrnula paní doktorka.

StB: Je vidět, že lže

Ne že by doktorka Burešová vyloženě chtěla provokovat režim, ale „zlobila“. Proto ji několikrát vyslychala Státní bezpečnost. „Když jsem pak po letech získala své spisy, bylo tam napsáno: Je vidět, že lže.

Podezírali mě ze sympatií k disidentům, ale ty jsem u soudu nedávala nijak najevo. Asi jsem měla odposlouchávanou kancelář.

Také si pamatuju, jak za mnou v roce 1969 chodila paní Palachová, naprosto zoufalá matka, stalo se jí to nejhorší, co může žena zažít. Ke konci už byla od estébáků uštvaná. Pořád ji pronásledovali, pořád dál a dál. Pořád do ní hučeli. Prožívala hrůznou štvanci, StB se snažila poštvat proti ní i lidi ve Všetatech, kde žila. Musela jsem s ní jít vždycky na schody, aby nás nikdo neslyšel. Pořád se mě ptala: „Myslíte, že to mělo smysl?“ To ode mě chtěla vědět. O kauze se se mnou ani neradila, protože tomu po právní stránce příliš nerozuměla,“ vzpomínala na svůj nejslavnější případ, který pak věhlasná polská režisérka Agnieszka Hollandová zpracovala do filmové série *Hořící keř*. Tu kauzu, jak známo, prohrála. Nepřekvapilo ji to. „Samozřejmě. To bylo v tu dobu jasné. Stejně jako když jsem podala několik žalob na ochranu osobnosti, když se *Rudé právo* někoho dotklo na cti. Soudkyně tehdy řekla, že výrok se nemohl dotknout jejich cti, protože žádnou nemají. Což bylo dost zvláštní tvrzení.“

Zastupování režimu nepohodlných nenechala, ani když s tím měla její rodina problémy. A sebrali jí cestovní pas.

Jestli myslíš, že na to stačíš...

Vzhledem k tomu, kolik disidentů doktorka Burešová zastupovala proti komunistickému režimu, jsem si myslela, že mezi nimi měla spoustu přátel. „No, že bych jezdila do té Havlovy party na Hrádeček, to zase ne, ale několik kamarádů jsem mezi nimi měla,“ upřesnila. „Také jsme v listopadu 1989 chodili zvonit klíči na náměstí, pracovala jsem tehdy v Mezibranské ulici v centru, takže jsem to měla rovnou cestou z práce. Pamatuju si, jak mi jednou večer v prosinci zavolal Pavel Rychetský a byl strašně dojemný: ‚Moc tě prosím, nemáme nikoho do vlády na ministra spravedlnosti, vezmi to.‘ Václav Havel si tehdy kladl podmínku, že to nesmí být nikdo ze soudců. On k nim měl značné výhrady. Marně jsem se mu snažila vysvětlit, že osmdesát procent soudců dělalo normální věci, rodinné, opatrovnické, běžné výpovědi, trestní kauzy. Nebyly to jen politické věci,“ přibližovala pozadí jednání v závěru sametové revoluce.

Václav Havel si zřejmě nedal říct, tak prosba na Dagmar Burešovou trvala. „Pavlovi jsem tehdy řekla: ‚Počkej chvílku.‘ Šla jsem se poradit se svým mužem a ten mi řekl: ‚Jestli myslíš, že na to stačíš, tak řekni, že jo.‘ Tak jsem šla, Havel mi dal pusu a brzy jsem byla ve vládě. To byla ještě ta původní, komunistická, kam nás dosadili pět za Občanské fórum.“

Práce na ministerstvu za párky

Zůstala ministryní jen půl roku. „I tak se dalo leccos zvládnout. Ale hlavně si pamatuju, že mě to strašně bavilo. Celý

život jsem dělala s právem, snažila se číst všechny možné teoretické knížky. A teď jsem měla možnost tyhle věci zavádět do praxe. Přihlásili se takoví staří páni, někdejší soudci z Nejvyššího soudu, které jsem znala z praxe, že mi přijdou pomáhat. Na ministerstvu spravedlnosti byl totiž slabý legislativní odbor, který vedl strašný bolševik – a předtím vyházel všechny, kteří k něčemu byli,“ vysvětlila poměry na svém resortu v roce 1990. A byla vděčná právě těm starým pánům doktorům za to, jak moc jí pomohli. „Nejdřív se jednalo o zákony, které se musely rychle připravit: zákon shromažďovací, zákon o svobodě projevu... To byly sice zákony federální, ale my jsme k nim dělali podklady. Restituční zákony, zákony o mimosoudní a soudní rehabilitaci. Byla toho spousta, všechno se dělalo honem.“

Logické by bylo, kdyby takové odborníky stát platil zlatem. Jenomže problém byl, že na externí poradce nebyly v rozpočtu ministerstva peníze. „Nikdo z nich si ani o žádné neřekl. Dostávali jen párek k obědu. To byla krásná doba, taková euforie! To krásné vzednutí, nadšení, něco úžasného! Na spravedlnosti jsem byla strašně spokojená,“ usmívala se.

Zvládnout dvouseťhlavý sněm

V červnu 1990 proběhly první svobodné volby a paní ministryně na resortu spravedlnosti skončila. „Kandidovala jsem za Občanské fórum na Moravě, stejně jako ministr financí Václav Klaus. A po volbách za mnou přišel Petr Pithart, abych dělala předsedkyni České národní rady.“

„Takže vás převedeli?“ zeptala jsem se. „Přesně tak. Vlastně jsem byla do každé funkce svým způsobem natlačena. Raději bych zůstala na ministerstvu, tam už jsem měla představu, co se děje. Ale holt jsem šla do té národní rady. Zvládnout dvousethlavý sněm nebylo jednoduché, ale musím říct, že atmosféru euforie jsem zažívala i tam. Vzpomínám si na nadšení poslanců, slušnost. Vzájemnou spolupráci. Bylo to úžasné.“

Předsedkyní českého parlamentu byla do dalších voleb, v roce 1992. Do těch už ale šlo Občanské fórum rozdělené na dvě části: ODS a Občanské hnutí. „My v Občanském hnutí byli samí idealisti, představovali jsme si, že za nás mluví práce, že nemusíme dělat žádnou kampaň. A volby jsme projeli. Dostali jsme 4,8 procenta, potřebovali jsme aspoň pět procent.“

Druhý den jsme měli mít s Petrem Pithartem projev na pietním aktu v Ležákách, byl tam i Václav Havel s Olgou a Olga mi řekla: „Proboha, co jste to dělali?“ A já odpověděla: „Nic.““

Maminčin smysl pro nespravedlnost

Po prohraných volbách z politiky paní Dagmar odešla. Bylo jasné, že se vrátí do oboru, který milovala: do advokacie. „Věděla jsem, že chci do své původní poradny, kterou pro mě držela dcera Zuzana, také advokátka. Druhá dcera, Lucie, vystudovala ekonomii. Advokát je i můj vnuk, stejně jako kdysi můj tatínek. Maminka sice také vystudovala práva, ale tatínek nechtěl, aby dělala advokacii. Mamin-ka totiž měla výjimečný smysl pro nespravedlnost: když

někoho měla ráda, všechno mu prominula, a když ho ráda neměla, nesměl nic. Ale ona rovněž chtěla být taková opravdická maminka, chtěla být s námi doma,“ vrátila se paní Dagmar ke vzpomínkám na dětství.

Ona neuvažovala ani pět minut, že by zůstala ženou v domácnosti, přestože jí po odchodu z politiky bylo 63 let – a tehdy ženy se dvěma dětmi chodily do penze v 55 letech. „Nedovedla jsem si představit, že bych měla všeho nechat. Měla jsem všelijaké nabídky do velkých advokátních kanceláří, ale protože dcera chtěla, abychom pracovaly spolu, splnila jsem jí to. Ale pracovat jsem musela i proto, že jsem musela vydělávat peníze. Můj muž měl v roce 1993 operaci srdce, pětinasobný bypass, tak bylo jasné, že on už pracovat nebude.“

Titanová skříňka v zádech

Česká advokátní komora JUDr. Dagmar Burešovou uvedla za její celoživotní přínos spravedlnosti v roce 2007 do právnické Síně slávy. Pracovat přestala o rok později. I ze zdravotních důvodů. „Prodělala jsem několik operací páteře. Při té první, to bylo v roce 2003, mi rozšiřovali míšní kanál, vyndali nějaký obratel a plotýnky a udělali mi tam titanovou skříňku. To jsem pak ještě dost chodila k soudům. Po dvou letech mi operovali ještě bederní páteř a od té doby se cítím tak po dvou hodinách přemýšlení strašně unavená, bolí mě hlava. Takže už to na nějaká dlouhá stání u soudu nebylo. Tak jsem praxi předala dětem. Od té doby nic, co by souviselo s advokací, nedělám,“ vysvětlila s úsměvem.

Do oboru se občas na chvíličku vrátila, když dcera nebo vnuk chtěli znát její odborný názor. „Kuba mi vypráví o svých případech. Povídáme si o nich. To mě baví.“

Ani poté, co v 79 letech přestala pracovat, nepřipadala si nevytížená. „Pořád něco dělám, vůbec nemám čas. Hrozně času mi také zabírá rehabilitace. Každý den musím cvičit, chodím na fyzioterapii, cvičím v bazénu. Ono se to pořád zhoršuje. Aspoň abych mohla chodit,“ doufala.

Nemůžeme chtít zázraky

Jako homo politicus se pochopitelně pořád zajímala o veřejné dění. A nebyla z něj nadšená. „Vadí mi, že ti, kdo vstupují do politiky, nejsou vedeni snahou udělat něco pro republiku, ale pro svou partaj, a hlavně pro sebe. I dnes řada politiků dělá svou práci dobře, ale pokračující prorůstání ekonomiky do politiky ohrožuje naši demokracii. A chybí nám Václav Havel. I když pořád až neuvěřitelně pracuje, patří už víc světu než České republice. Měli bychom mu víc naslouchat, vážit si ho a zachovat étos, který nám ukázal. Ale na to jsme asi příliš malí a nechápaví,“ říkala v roce 2009, tedy když Václav Havel už šest let prezidentem nebyl. „Ale říkám si, že když v Americe demokracie trvá přes dvě stě let, my nemůžeme chtít zázraky po dvou desetiletích,“ dodala smířlivě.

První dáma české spravedlnosti zemřela v 88 letech. Místnost v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, kde v devadesátých letech zasedalo předsednictvo České národní rady, dostala po rekonstrukci název Sál Dagmar Burešové.